

Ieder kwartaal peilen VKW Limburg en Unizo-Limburg naar het aanvoelen van de Limburgse ondernemers en bedrijfsleiders over de economische gang van zaken in de bedrijven. De resultaten van deze bevraging worden verwerkt tot één globaal cijfer: de Polsslag Ondernemend Limburg (POL).

PERSBERICHT

Hasselt - 7 januari 2010

POL januari 2010: -7,7

Klim uit het dal houdt aan, maar de weg is nog lang

POL voerspelt lichte verdere verbetering van het sentiment in de komende drie maanden

Derde stijging op rij voor de POL: van -13,8 ➔ -7,7

Afbouw tewerkstelling situeert zich bijna volledig bij de productiebedrijven

Handelssectoren meest gunstig gestemd

Vooruitzichten verbeteren voorzichtig, maar blijven negatief

Voor het eerst in anderhalf jaar verwacht een meerderheid geen verdere omzetsdaling in het komende kwartaal

Bouwsector en grootste bedrijven vrezen slechter eerste kwartaal 2010

• • •

Helft bedrijven deed het minder goed in 2009, kwart ziet ook 2010 somberder in

Een bedrijf op drie haalde opportuniteiten uit de crisis

Financiële gezondheid is topprioriteit voor 2010

Overheidsinspanningen krijgen onvoldoende

Fiscale druk en flexibelere arbeidsmarkt moeten hoog op politieke agenda

De POL geeft in januari 2010 een score aan van -7,7. Daarmee wordt een derde verbetering op rij opgetekend na het dieptepunt in het eerste kwartaal van 2009. De bedrijven deden het in het laatste kwartaal van 2009 globaal duidelijk beter dan het kwartaal daarvoor. Ook de vooruitzichten voor het eerste kwartaal van 2010 voorspellen een verdere verbetering van het ondernemerssentiment. Toch wordt verwacht dat de POL nog niet uit de rode cijfers zal treden. De geleidelijke klim uit het dal gaat verder, maar de weg is nog lang.

Uit een analyse op basis van sectoren blijkt dat de productiebedrijven het erg moeilijk blijven hebben. De negatieve evolutie m.b.t. tewerkstelling situeert zich bijna volledig in deze sector. De groot- en kleinhandel zijn het meest gunstig gestemd. De bouwsector en ook de grootste bedrijven vrezen een slechter eerste kwartaal 2010.

Uit een analyse van vier jaar POL blijkt dat de voorspellende kracht van de POL prognose voor de komende 3 maanden sterk mag genoemd worden en deze de tendens van het ondernemersvertrouwen (statistiek Nationale Bank) voor de komende maanden goed weet in te schatten.

De POL van januari 2010 geeft opnieuw, voor de derde keer op rij, een verbetering aan t.o.v. het vorige kwartaal. Het dieptepunt van de crisis lijkt zich zo definitief in het eerste kwartaal van 2009 te hebben gesitueerd. Toch blijft de POL met **-7,7 in de rode cijfers** en zit daarmee terug op het niveau van het derde kwartaal 2008. Het voorbije vierde kwartaal was voor de Limburgse bedrijven met -10,1 globaal gezien zeker beter dan het derde kwartaal (-16,1). De **gunstige tendens** wordt volgens de prognose van de Limburgse ondernemers bevestigd voor het komende kwartaal. Voor april 2010 wordt een kwartaalevaluatie van -5,5 voorspeld.

Dat de Limburgse bedrijfsleiders een **goede voorspelkracht** bezitten blijkt uit een vergelijking van de drie maanden vooruitlopende indicator (POL prognose komende drie maanden) met de statistiek van het ondernemersvertrouwen van de Nationale bank (conjunctuurindicator - algemene synthetische curve). De POL weet de conjunctuurtendens voor de komende maanden bijna systematisch goed in te schatten.

De stijging van de POL is het resultaat van **verbetering van de omzetevolutie**, die met +0,5 voor het eerst sinds lang opnieuw positief is. Voor het eerst in anderhalf jaar verwacht een meerderheid van de bedrijven ook een stijging van de omzet in het komende kwartaal (+3,5). De evolutie van de winstmarges verbeterde ook, maar blijft sterk negatief (-19,6). De **export** bleef in het afgelopen kwartaal problematisch (-25,4), maar er is **hoop op verbetering** voor het eerste kwartaal (-5,9). De indicatoren tewerkstelling en investeringen stegen voor het afgelopen kwartaal duidelijk, maar blijven voorlopig ook negatief (respectievelijk -3,2 en -2,5).

Analyse op basis van sectoren

De verbetering die zich in het afgelopen kwartaal aftekende, strekt zich uit over alle sectoren. De productiebedrijven blijven het erg moeilijk hebben. Opvallend is dat de bouwsector duidelijk meer pessimistisch is voor wat het komende kwartaal betreft. In bijna alle andere sectoren wordt wel een verdere verbetering verwacht.

De enige andere uitzondering is de **detailhandel**, waar de vooruitzichten ook iets teruglopen (-0,3). Tegelijkertijd was deze sector het **meest gunstig gestemd** over Q4 2009 (+3,2). Omzet, tewerkstelling en investeringen kleurden positief, enkel de winstmarges (-13,2) zitten nog niet terug op het spoor.

De **groothandel** is met +14,9 dan weer veruit het meest **optimistisch over het komende kwartaal**. Nochtans was het afgelopen kwartaal nauwelijks beter dan het kwartaal daarvoor. De tewerkstellingsevolutie keerde wel positief: van -2,9 naar +6,3.

In de **dienstensector verbetert het sentiment over alle onderdelen** en wordt verwacht dat dit aanhoudt voor het komende kwartaal. Vooral de omzet evolueerde gunstig (van +6,3 naar +17,3).

De **productiebedrijven blijven bij uitstek het zwaarst kreunen onder de crisis**: nauwelijks verbetering in het afgelopen kwartaal (-26,2). Ook voor het komend kwartaal blijven de verwachtingen veel lager in vergelijking met andere sectoren (-15,7). Een klein lichtpuntje is dat er hoop is op het aantrekken van omzet (van -20 naar -4,8) en export (van -19,3 naar -3,3), evenwel ten koste van een verdere daling van de winstmarges (-33). Opvallend: de globaal **negatieve evolutie qua tewerkstelling baseert zich uitsluitend op deze sector**.

De **bouw** kende een relatief goed vierde kwartaal (van -15 naar -6,7). Het POL-cijfer voor de omzet was zelfs licht positief (+2,2) en er werd opnieuw aangeworven (+4,4) en geïnvesteerd

(+8,8). De **vooruitzichten voor de bouw zien er echter minder goed uit**: voor het eerste kwartaal van het nieuwe jaar zit de schrik er met -11,8 duidelijk in.

Analyse op basis van grootte bedrijf

De **grootste bedrijven** (250-499 en meer dan 500 werknemers) kenden na een quasi status quo bij de vorige bevraging een duidelijke verbetering in het vierde kwartaal. Voor het komende kwartaal dalen de vooruitzichten echter en zijn deze bedrijven het meest pessimistisch. In de categorie 100-249 werknemers verbeterde het sentiment ook opvallend sterk. Deze bedrijven zijn bovendien ook het minst pessimistisch over het komende kwartaal (-0,1).

De **middelgrote bedrijven** (tussen 10 en 100 werknemers) kenden op het einde van vorig jaar een moeilijker kwartaal in vergelijking met Q3 2009. De vooruitzichten voor het eerste kwartaal houden evenwel een hoopgevende verbetering in. De **kleinste bedrijven** blijven het minst negatief gestemd.

De **tewerkstellingsevolutie** was enkel positief bij de categorieën bedrijven tussen de 5 en de 49 werknemers, terwijl er enkel bij de bedrijven met minder dan 20 werknemers terug meer werd **geïnvesteed**. Het probleem van de negatieve evolutie van de **winstmarges** is het grootst bij de bedrijven tussen 10 en 100 werknemers. Voor het komende kwartaal dalen de vooruitzichten hieromtrent opvallend sterk bij de grootste bedrijven.

VKW Limburg en UNIZO-Limburg koppelen aan de POL bevraging ook telkens een actualiteitsbevraging. Bij het jaareinde was het thema dit keer een vooruitblik op 2010: wat verwachten de Limburgse bedrijven voor 2010?

De helft van de Limburgse ondernemers geeft aan dat hun bedrijf het in 2009 merkelijk slechter deed dan het jaar ervoor. Ondanks de crisis zag één op drie toch nog vooruitgang. Het hoge percentage van verbetering in de detailhandel (44%) bevestigt de stelling dat heel wat werknemers (die hun job konden behouden) er hun koopkracht in 2009 op vooruit zagen gaan. Hun bestedingsgedrag volgde die trend. Opvallend is ook het negatieve beeld bij de productiebedrijven (71%). Zij worden zoals gezegd merkelijk zwaarder getroffen door de crisis.

Bijna 35% van de bevroegden zag **in de crisis ook opportuniteiten** voor hun bedrijf. Bij de productiebedrijven loopt dit cijfer zelfs op tot 50%. Crisis noopt duidelijk tot creativiteit. De meeste bedrijven zoeken de opportuniteiten nog steeds intern. Dat bewijst de top drie waarin kostenefficiëntie en interne organisatie op 1 en op 3 staan. Daarnaast gingen heel wat ondernemers ook extern op zoek naar nieuwe markten en nieuwe klanten.

De financiële gezondheid van het bedrijf is voor bijna de helft van de bevroegden **de top-prioriteit voor 2010**. Het vergroten van het marktaandeel en de verbetering van de interne organisatie volgen op ruime afstand. De oorzaak hiervan is te vinden in het feit dat heel wat bedrijven deze twee stappen het voorbije jaar reeds gezet hebben en nu vooral wensen te consolideren.

Belangenbehartiging bij de overheid is één van onze kerntaken van werkgeversorganisaties. Het is dan ook belangrijk om te weten hoe onze leden de werking van die overheid evalueren. We vroegen hen om rapport-gewijs **het beleid van Federale en de Vlaamse regering in 2009** een cijfer op tien te geven. De Vlaamse regering komt met een nipte vijf nog net met de hakken over de sloot. De Federale regering krijgt van de Limburgse ondernemers een stevige onvoldoende. Dringen de genomen crisismaatregelen onvoldoende door? Goede maatregelen hebben alleen maar zin als ze duidelijk gecommuniceerd worden en de ondernemers ook bereiken. Of laakt men het achterwege blijven van echt structurele maatregelen om de concurrentiekracht van onze bedrijven te verbeteren? UNIZO-Limburg en VKW Limburg zien dit als een duidelijk signaal om nog sterker in te zetten op belangenbehartiging. De Limburgse bedrijven wensen onze beleidsmakers in ieder geval **veel politiek ondernemerschap en meer daadkracht** in 2010.

Maar wat zijn dan de **belangrijkste politieke uitdagingen** die de Limburgse ondernemers voor de beleidsmakers zien? Het verminderen van de fiscale druk blijkt de topprioriteit, met de arbeidsmarktproblematiek op een tweede plaats. Het is frappant dat ondanks de crisis en de stijgende werkloosheid heel wat bedrijven het moeilijk blijven hebben om degelijk geschoold en gekwalificeerd personeel te vinden.

We peilden ook naar wat onze leden als **prioritaire uitdagingen** zien voor de **sociale partners**. Waar moeten wij als werkgeversorganisaties onze pijlen in 2010 op richten? Ook

hier scoort een meer flexibele arbeidsmarkt erg hoog, gevolgd door het optrekken van de werkgelegenheidsgraad en de correctie van de loonnorm.

Ten slotte peilden we naar de **verwachtingen van de bedrijven voor 2010**. De helft van de ondernemers verwacht dat ze het in 2010 even goed (of slecht) zullen doen als vorig jaar. Slechts één vierde van de bedrijven denkt dat ze het wel slechter zullen doen in 2010, daar waar in 2009 nog de helft zijn onderneming zag achteruit gaan. Gecombineerd met de stijging van de POL een duidelijk signaal dat de Limburgse ondernemer opnieuw licht ziet aan de horizon.

Voorzitter Ludo Beulen van UNIZO Limburg besluit:

"Wat mij opvalt is dat elke donkere wolk toch een zilveren randje heeft. De crisis zet heel wat bedrijven aan tot creativiteit en innovatie: nieuwe producten, nieuwe markten, nieuwe klanten. Die flexibiliteit is de kracht van het ondernemerschap in onze provincie. Niet voor niets is 2010 in Limburg het 'jaar van de innovatie'. Ook vanuit UNIZO-Limburg en VKW Limburg zullen we dit jaar onze leden hierin maximaal ondersteunen."

Voorzitter Luc Cardinaels van VKW Limburg vult aan:

"Wat ons echter verontrust is dat vooral de productiebedrijven, toch een belangrijke basis voor onze economie, het erg moeilijk blijven hebben en jobs blijven verliezen. Ze hebben reeds sterk ingezet op meer interne kostenefficiëntie. Het is nu aan de regering om dringend óók werk te maken van de vermindering van de kosten van deze bedrijven en het effectief verbeteren de concurrentiekracht. Zo niet dreigt een belangrijk deel van de heropleving aan ons voorbij te gaan. Innovatie is inderdaad essentieel. Maar het merendeel van de verloren jobs kan simpelweg maar terugkomen als onze bedrijven terug de competitie met hun buitenlandse concurrenten winnen: met 11% meer loonkosten, de hoogste fiscale druk én een erg inflexibele arbeidsmarkt is dat echter onmogelijk."

Voor meer informatie over dit bericht kan u contact opnemen met:

Johan Schildermans
manager belangenverdediging
VKW Limburg
tel. 011-24 95 09 of 0476-31 60 58
johan.schildermans@vkw.limburg.be

Wim Lenaers
adviseur belangenbehartiging
UNIZO-Limburg
tel. 011-26 30 41 of 0478-26 81 05
wim.lenaers@unizo-lim.be